

Kuopion ikonimaalareilla työnäytöksiä museossa

PIRJO NENOLA

KUOPIO Yleisöllä on mahdollisuus tutustua ikoninmaalusteekniikkaan, sillä Kuopion ikonimaalarit järjestävät lauantaisin työnäytöksiä Suomen ortodoksisessa kirkkomuseossa. Kuopion ikonimaalarien 40-vuotisjuhlanäyttely *Nöyryyttä, tietoa ja valkosipuliakin* on parhaillaan esillä museossa. Näyttely on auki 30.4. saakka.

Työnäytöksen antavat **Pirjo Pesonen** ja **Anna-Liisa Krank-Siltavuori** lauantaina 26.2., **Rau-ni Väinämö** ja **Anna-Liisa Väinölä** lauantaina 19.3. **Maire Levä** ja **Kirsi Lehto** lauantaina 24. sekä **Sanna-Liisa Tokola** ja **Mirja Pulkkinen** lauantaina 16.4. Kaikki työnäytökset ovat kello 13–15.

Näyttelyyn liittyvät yleisöluennot pidetään Kuopion ortodoksisessa seurakuntatalossa. 3.3. luennoi **Jurij Jarin** Mosaikkien historiasta ja erikoispiirteistä, 17.3. KS Joensuun piispa **Arseni** Parantavista ikoneista,

74. nunna **Kristoduli** Naispyhittä rukouksen esikuvina ja 21.4. TM **Aino Nenola** Kun sanasta tulee kuva – kirkon opetuksesta ikoneista. Luennot alkavat kello 18.

Kuopion ortodoksisen seurakunnan yhteydessä toimiva ikonikerho on maamme toiseksi vanhin. Se perustettiin vuonna 1965 pian Helsingin ikonikerhon perustamisen jälkeen. Arkipiispa **Paavali** myötävaikutuksella Kuopioon saatiin japanilainen ikonitaiteilija **Petros Sasaki**, jolla oli myös teologisia opintoja. Sasaki loi Kuopioon oman koulukuntansa, jota edustaa myös kerhon nykyinen opettaja ikonitaiteilija **Tuulikki Likitalo**.

Kerho on avustanut Laatokan saarella sijaitsevaa Konevitsan luostaria maalaamalla sen kirkon kaksitoista juhlaikonia. Tuulikki Likitalon johdolla perustettu mosaikki-ikonikerho on maan ensimmäinen.

POIMITUT

Ismo Pentikäinen ja Pelipojat pääsi jatsoon

HANKASALMI Ismo Pentikäinen ja Pelipojat Nilsistä pääsi jatsoon Tanssiorkesterien SM-kilpailussa. semifinaali pidettiin Hankasalmen Revontulussa, ja jatkoapaikan finaaliin lunasti myös neljä muuta tanssiorkesteria.

Loppukilpailut järjestetään Ylläksellä 22.–23.4. jo kuudentoista kerran. Tuomariston puheenjohtajana toimii muusikko **Martti Metsäketö**. Kisan järjestää Ylläs Soikoon ry yhteistyökumppaneinaan Kullervo Linna Säätiö, Yle Viihdeohjelmat, Melodia Oy, MTG Musiikkituottajat Group Oy ja Santa Claus Medias.

Kilpailun voittaja pääsee TV2:n Kesäillen Valsin kiertueorkesteriksi kesällä 2005.

Sari Gustafsson, Lehtikuva

Palkittu. Islantilainen Sjon vei tämänvuotisen Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinnon.

PN:n kirjallisuuspalkinto Islantiin

STT Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2005 kirjallisuuspalkinnon on voittanut islantilainen Sjon romaanillaan *Skugga-Baldur*. Helsingissä kokoonnutunut palkintokomitea kertoi keskiviikkona.

Suomen ehdokkaat palkinnon saajaksi olivat **Monika Fagerholm**in romaani *Amerikkalainen tyttö* ja **Rakel Liehun** romaani *Helene*.

Palkinto on arvoltaan 350 000 Tanskan kruunua eli noin 47 000 euroa. Palkinto luovutetaan voittajalle lokakuussa Reykjavikissa.

Viime vuonna Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinnon sai **Kari Hotakainen** teoksestaan *Juoksuhaudantie*.

Oscar-ehdokas suututti itkumuurilla

STT, DPA Elokuvatähti **Natalie Portman** on saanut tuta, että on paikkoo, joissa filmialan Oscar-ehdokkuus ei paljon paina. Ortodoksisuudeltaiset suutuivat, kun Portman erheily filmikuvauksiin Jerusalemin Itkumuurilla.

Usvokaiset pakottivat filmiryhmän keskeyttämään kuvaukset, kertoi päivälehti Yediot Aharanon.

Kohu syntyi, kun Portman ja hänen israelilainen vartanäyttel-

lijänsä **Aki Avni** olivat filmamassa suutelukohtausta Itkumuurin edustalla. Kuvauksissa purkitettiin Portmanin uutta elokuvaa nimeltä *Free Zone*.

Jerusalemissa syntynyt Portman muutti lapsena Yhdysvaltoihin. Hänen alkuperäinen sukunimensä on **Herschlag**.

Natalie Portman on ehdolla naisten sivuosa-Oscarin saajaksi roolistaan elokuvassa *Closer*. Oscarit jaetaan varhain maanantaina Suomen aikaa.

Eppu Normaali ja Zen Café Himos-festareille

STT Eppu Normaali ja Zen Café soittavat ainoat juhannuskeikkansa Himos-festivaaleilla Jämsässä, kertoo festivaali tiedotteessaan. Juhannusfestarin päivämäärät ovat 23.–25. kesäkuuta.

Festivaalin muita varmistuneita esiintyjä ovat **Jonna Teruoma**, Egotropi, Ismo Alanko Säätiö, YUP, Sonata Arctica, 22-Distepirkko, Viikate, Kwan, Teräsbeton ja Eläkäläiset.

Himos-festivaalin liput tulevat myyntiin 10. maaliskuuta Lippupalvelun toimipisteissä.

Konsertti juhlii talvisodan päättymistä

STT Suomen isovanhemmat ry järjestää *Sininen hetki* -konsertin talvisodan päättymisen 65-vuotispäivänä 13. maaliskuuta Tempelliaukion kirkossa Helsingissä.

Komeassa esiintyjäjoukossa ovat mukana muiden muassa oopperalaulajat **Jorma Hynninen** ja **Mika Pohjonen**, sellotaitelijat **Pekka Laamanen** ja **Sepo Laamanen** sekä urkutaiteilija **Santeri Siimes**. Lisäksi esiintyvät Aikamiehet-kuoro, Helsingin junioriorjous ja Kaartin soittoakunna.

Myös näyttelijät **Eila Roine**, **Pentti Siimes** ja **Ismo Kallio** ovat mukana.

Kunniakutsuvieraina on paikalla edustajat muun muassa kaikista sotaveteraanijärjestöistä. Konsertin suojelijana on Mannerheim-ristin ritari **Pentti Siimo**.

Suomen isovanhemmat on kolmivuotias valtakunnallinen yhdistys.

Suomalaista sarjakuvaa esillä Latviassa

STT Riiasa on tällä viikolla avattu suomalaista nykysarjakuvaa esittelevä näyttely. **Kati Kovacsin** ja **Timo "Timppa" Mäkelän** yhteisnäyttely käsittää kaikkiaan 35 sivua Arktisen Banaanin julkaisemista teoksista *Rooma*, *Häijt*, *Josef Vimman Tarina* ja *Miestenieliksi sirkukseen*.

Sarjakuva on Latviassa suhteellisen uusi taide muoto. Latvialaisissa lehdissä julkaistaan jonkin verran pilakuvia ja lähinnä ulkomaisia sarjakuvia, mutta oikean tarinan kertovat, nuorille ja aikuisille suunnatut sarjakuvalehdet ovat vielä melko tuntemattomia.

Nopea kielitys ja hyvä ansatsi loivat taiturillista puhallinsoittoa

KONSERTTI

Puhallinmusiikkia läpi vuosisatojen – konsertti Lapinlahden taidemuseossa
22.2.2005. **Terhi Aurala, huilu, Outi Heiskanen, klarinetti, Tapani Heiskanen, trumpetti ja Milja Harjula-Karttunen, piano.**

PERTTI MALINEN

LAPINLAHTI Huilistille, klarinetistille ja trumpettistille oli konsertti-ilta Lapinlahden taidemuseossa 22.2.2005. **Terhi Aurala, huilu, Outi Heiskanen, klarinetti, Tapani Heiskanen, trumpetti ja Milja Harjula-Karttunen, piano.**

Huilistille ja trumpettistille oli konsertti-ilta Lapinlahden taidemuseossa 22.2.2005. **Terhi Aurala, huilu, Outi Heiskanen, klarinetti, Tapani Heiskanen, trumpetti ja Milja Harjula-Karttunen, piano.**

Huilulle niin luonteenomainen pehmeä ja samalla kuitenkin säteilevä ääni ja ketteryä liikkuvuus toteutuivat. Joustavalla puhallustekniikalla syntyivät erilaiset värisävyt ja vibratot sekä laaja-alaiset intervallit. Tremolot, trillit ja selkeät nopea-tempoiset juoksuksukset toteutuivat ehjinä taidokkaaseen ansatsiin kuuluvan kielitystekniikan keinoin. Näillä "eväillä" huilisti antoi sävelille juuri haluamansa ilmeen ja sisällön.

Auralan tulkitsemansa sai ranskalaisen säveltäjän **Eugene Bozzan** (1905–1991) soolohuillulle säveltämään teokseen *Image* tekniisesti sujuvasti kulkeneen soiton tuloksen, viehättävää pienten aiheiden piiloelikköä ja hippassilla olon tuntua.

Kielittämistekniikasta heitettiin soittajien kesken huulta, että klarinetisti saa noppia konsertin jälkeen loppuillan kielittämisen seurauksa soittimen äänen tuottavasta lehdykästä kieleensä irronneita tikkuja. Kielittämisen lienee käytännössä yksinkertaisesti sanot-

Huiluruppeema. Konsertin jälkeen oli mukava laittaa soittimet flyygelin kannella ja ottaa sopivan rentouttava ja tukeva nojaus päälle. Milja Harjula-Karttunen etualalla, sitten vasemmalta oikealle Outi Heiskanen, Terhi Aurala ja Tapani Heiskanen. Sopivasti rentoa ja eloisa oli konsertin musiikki ja tunnelmakin..

tuna sitä, että soittaja nopealla kielen liikkeellä "päätti" soittimen puhallustavalla ilmaa.

Lied sooloklarinetille, italialaisen **Luciano Berion** (s. 1925) teos, to vakuuttavasti esille **Outi Heiskanen** kielittämisen ja ansatsin taidot. Kautniin pehmeänä soiva sävel päättyi yllättäen "päättävään" teräväsointiseen tremoloon, tyyliliin pulpetin kannen raossa värähtelevä viivoin (löytyypäähän sillekin "häärköinnille" sopiva musiikillinen vastine). Dynaamisella asteikolla äkilliset hypäykset hiljaisesta hyrinästä täyteen forteen ilman mitään sivuäänähäydiksiä olivat taiturillisuutta.

Laulavalla pehmeällä soinnilla höystetty perinteinen klari-

netin ääni soi ranskalaisen **Andre Messagerin** (1853–1929) klarinetille ja pianolle säveltämässä *Solo de concoursissa*. Konsertoiva solistisuutta oli myös runsaat teknisesti virtuoosisilta kuulostaneet "sävellirut".

Trumpetti vie voiton konsertin soittimista äänensä soinnin loistokkuudessa. Kielitys- ja ansatsiasioissa ero on vain siinä, että trumpettissa ääni syntyy kuppimaisen suokappaleen yli pingottuneiden huulten värähdellessä puhalluksen myötä. Kielitys toimii samalla tavalla kuin muissakin puhaltimissa ja kuuluu näin trumpetin ansatsiin.

Konsertti alkoi komeasti **Tapani Heiskanen** soittaman Jo-

han Nepomuk Hummelin (1778–1837) *Es-duuri Trumpettikonser*in runsaasti virtuoosisista soittotekniikka esittelevällä kolmannella osalla *Rondo-Allegro*. Heiskanen soittosaa sai nautiskella heti alkun todella taiturillisesta sävelten juoksuksista. Niissä musiikki oli kepeän tanssillisista ja kontrastiksi sille kuulijolta soittaja antoi kuulaasti pianon säestyksen yllä soida ehjästi fraseerattuja legatolinjaisia laulavia melodioita.

Venäläisen säveltäjän **Alexander Goedicke** (1877–1957) teos *Konserttietydi trumpettille ja pianolle* oli jotenkin miehisen jämäkkää trumpetin fanfaariaiheita tarkasti kuittavaa musiikkia. Pikkukappaleeseen mahtui

runsaasti soittoteknistä briljeerausta, mutta asiallisesta soittajien rakensivat ja jäsentelivät kokonaisuuden musiikillisista lähtökohdista.

Yhtäläillä kaunis ja ehkä laulavammassa legatossa soi **Phillippe Gaubertin** (1879–1941) säveltämä, *Cantabile et scherzetto trumpettille ja pianolle*. Harjula-Karttusen työskentely ei ollut ollen voin sooloitointen pelkkänä säestäjänä, vaan hän osallistui tarvittaessa yhteiseen musiointiin myös luoden oman musiikillisen sanottavansa itsenäisesti kamarimusiikin sallimin äänenpainoin.

Konsertin taiteilijat muodostavallaan perhetrioin, sillä huilisti, klarinetisti ja trumpete-

tisti ovat sisarusket ja taitavasti konsertin kokonaisuutta soittolaan ryydittänyt **Milja Harjula-Karttunen** oli "suvun" ulkopuolelta.

Konsertti soi kauniisti loppuuna **Verdin** oopperan *La Traviata* suosikeiksi nousseiden aarioiden sävelin Auralan ja Harjula-Karttusen tulkitsemassa **Briccialdin** teoksessa, *Variatiot "La Traviata"* huilulle ja pianolle.

Kun konsertti koostui monista taiturillisista pikku sävelmistä, tarjosi se kuulijolle runsaasti viihdettä. Taiturillisuus on myös elementti, joka aina kiehtoo musiikissa. Puhallinmusiikkia läpi vuosisatojen -konsertti kuultiin myös Iisalmessa maanantai-iltana.

Road movie on lähellä Mika Kaurismäen sydäntä

TUOMAS SAVONEN, STT

HELSINKI **Mika Kaurismäki** jatkaa uudessa elokuvassaan aiemmista elokuvistaan tutuksi tulleen tarinamuodon työstämisellä.

Perjantaina ensi-iltansa saava, **Irina Björklundin** ja amerikkalaisen **Henry Thomasin** tähdittämä *Honey Baby* on *Arvottomien*, *Rosson* ja *Highway Society* lailla road movie, jossa matkantekoa muodostaa rungon tarinan kululle.

Ohjaajan mukaan road movien muoto on kiinnostanut häntä pikkupojasta lähtien, jolloin hän ihaili lännenelokuvien vaeltava sankareita. Nykyisin sankarit liikkuvat hevosten sijasta autoilla.

– Vapauden etsintä ja liikkeellä oleminen ovat minulle tärkeitä teemoja. Liikkeellä ollessaan ihminen on itsensä kanssa yksin ja maisema on hänen peilinsä, Kaurismäki pohtii.

Honey Baby liikkuu Itämeren rannikoilla, Saksassa, Baltian maissa ja Venäjällä. Elokuvan tarina perustuu antiikista periytyvään Orfeuksen ja Eurydikeen myyttiin.

Kuten Orfeuskin, elokuvan miespääosan esittäjä on muusikko. Amerikkalaisuuskielinen törmää Baltian kierteellaan Kaliningradissa Irina Björklundin esittämään venäläisnaiseseen,

Matkalla. Mika Kaurismäen uusi Honey Baby -elokuva on kertomus amerikkalaismuusikon ja venäläisnaisen seikkailusta halki Baltian ja Karjalaa.

joka pakenee saksalaista Karlia, varakasta liikemiehestä, jonka kanssa hänen piti alunperin mennä naimisiin.

Loppukohtaus näyttää Venäjällä Karjalassa, lähellä Kaurismäen veljesten isän kotipaikka Lahdenpohjaa.

Kuvausryhmästä monella on vanhemmat kotoisin Karjalasta. Tässä oli vähän sellaista back to the roots -meininkiä, Kaurismäki kertoo.

Kaurismäen mukaan syksyllä 2002 kuvattu elokuva doku-

Siinä me sitten olimme koko ryhmä Murmanskissa ilman kameroita ja äänilaitteita, Kaurismäki muistelee.

Tilanne aiheutti harmaita hiuksia ohjaajalle, etenkin kun kuvausajataulu oli alunperinkin varsin tiukka. Lopulta ryhmä päätyi vuokraamaan Moskova uuden kameran.

– Road movie on vaikea laji. Siinä ollaan koko ajan olosuhteiden armoilla. Koko ajan pitää olla valmiina improvisoimaan.

Hollywoodin tähtiohjaajien kanssa työskennelleelle Henry Thomasille Baltiassa ja Venäjällä kuvaaminen oli avartava kokemus.

– Jotkut kuvauspaikoista olivat kuin sadan vuodekaisen takaa. Tuntuu kuin aika olisi pysähtynyt paikoilleen, Thomas kuvailee, mutta ylistää samaan hengenvetoon venäläisten vieraanvaraisuutta ja sivistyneisyyttä.

Vuonna 1971 syntynyt Thomas nähtiin valkokankailla ympäri maailman vuonna 1982, kun hän esitti lapsipääosaa **Steven Spielbergin** menestyselokuvassa *E.T.*

Komean lähtölaukauksen jälkeen Thomasin näyttelijänura on edennyt vaihtelevasti. Vähemmän tunnettujen elokuvien ohella hänen filmografiaansa mahtuvat myös roolit **Milos**

Formanin *Valmontissa* ja **Martin Scorsenen** *Gangs of New Yorkissa*.

Thomasin mielestä Kaurismäki on Hollywoodin tähtiohjaajiin verrattuna selvästi vähemmän itsekeskeinen. Hän pitää Kaurismäen Hollywoodia pienimuotoisemmasta ja henkilökohtaisemmasta tavasta tehdä elokuvia.

– Mika ei kaipaa ollaputtee-

lojoita. Hänellä on jotain sanottavaa ja hän sanoo sen. Se on taiteilijan tuntomerkki, Thomas arvioi.

Folk-vaihtotehtävistä roikasta pitävä Thomas on näyttelemisen ohella soittellut bändeissä. Hän on säveltänyt suuren osan lauluista, joita hän *Honey Babyssa* esittää. Thomasin laulun ohella elokuvassa kuullaan brittiläisen **Nikki Suddenin** ja **Ville Valon** musiikkia.

Minimipalkalla mukana maailmanmenestyksessä

STT HELSINKI Vaikka *E.T.* tahkosi tekijöilleen miljoonavoitot, jäi lapsipääosaa esittäneen **Henry Thomasin** osuus jättipotista niukaksi. 11-vuotias Thomas sai menestyselokuvasta vain elokuvanäyttelijöiden vuoden 1981 minimipalkan, joka ei ollut kovin montaa tuhatta dollaria.

Osaltaan Thomasin keho palkkiota selittää se, että hänen perheellään ei ollut agenttia apunaan neuvotteluissa.

– Saan kyllä edelleen korvauksia *E.T.*:n televisioesityksistä, mutta ne summat ovat niin pieniä, että en todellakaan voi jää-

dä laakereilleni lepäämään, Thomas naurahattaa.

Thomas muistaa **Steven Spielbergin** kunnianhimoisena ohjaajana, jolla oli kova tarve saada tunnustusta Hollywoodilta, vaikka takana olivatkin jo *Tappajahain*, *Kolmannen asteen yhteyden* ja *Kadonneen aarteen metsästäjien* kaltaiset suurmenestykset.

Thomasin esittämän Elliottin pikkusisko *E.T.*:ssa näytteli vuonna 1975 syntynyt **Drew Barrymore**, joka sittemmin on nähty muun muassa *Charlien enkelit* -elokuvien tähtiössä **Cameron Diazin** ja **Lucy Liun** rinnalla.